

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**КОПИЕ ДО
Г-Н КРАСИМИР БОЖАНОВ
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ**
secr.gen@government.bg

Г-Н ЖЕКО ЖЕКОВ
началник отдел, дирекция
„Корпоративно управление в
енергетиката“ (КУЕ)
Министерство на енергетиката
j.jekov@me.government.bg

Относно: Обществено обсъждане на Проект на Постановление за мерките по прилагане на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЕВ,

На 21.11.2022 г. в Портала за обществени консултации на Министерския съвет е открита обществена консултация относно Проект на Постановление за мерките по прилагане на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (Проекта на Постановление).

Във връзка с това изразявам следното становище:

I. Много съществен пропуск в Проекта на Постановление е липсата на конкретика относно бъдещите програми за изразходване на приходите, предвидени в чл. 3 от Проекта на Постановление.

Смятам, че е важно програмите за изразходване на приходите да бъдат предложени заедно с Проекта на Постановление, а при липса на такава готовност - възможно най-скоро, като се има предвид, че се намираме в отоплителния сезон, когато крайните клиенти заплащат най-високите сметки за енергия.

В допълнение отправям препоръка програмите за изразходване на приходите да бъдат изготвени и предложени за обществено обсъждане достатъчно рано, предвид сроковете за изпълнение и докладване от държавите

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

членки, предвидени в Регламент (ЕС) 2022/1854. Още повече, че основната цел на Регламент (ЕС) 2022/1854 е „спешна намеса за справяне с високите цени на енергията“.

Смятам за наложително в Проекта на Постановлението да се посочат конкретни срокове, в които програмите за изразходване на приходите следва да бъдат утвърдени.

II. С голямо притеснение отбелязвам, че крайните битови клиенти на енергия са изцяло пропуснати от Проекта на Постановление като възможни получатели на финансови средства от солидарната вноска, дължима от свръхприходите на задължените енергийни дружества.

Запозната съм с виждането, че регулираният пазар на електроенергията за битовите клиенти представлява достатъчна защита, поради което всички свръхприходи се насочват за подкрепа на небитовите клиенти на свободния пазар. Във връзка с това обаче, следва да се има предвид, че: 1/ всички битови клиенти в България понесоха и продължават да понасят тежестите от значителния ръст на инфлацията, вследствие високите енергийни цени; 2/ цените на свободния пазар косвено влияят и върху равнищата на цените на регулирания пазар за битовите клиенти; 3/ има уязвими групи домакинства, за които регулираните цени на електроенергията също са трудно поносими.

III. Смятам за съществен недостатък на Проекта за Постановление, че е фокусиран изцяло в сектор „Електроенергетика“, като от него напълно отсъстват действия по Глава III от Регламент (ЕС) 2022/1854 - „Мерки по отношение на отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването“. Категорично е становището ми, че такива мерки следва да бъдат разработени в най-кратък срок.

Обръщам внимание, че чл. 17, § 1 от Регламент (ЕС) 2022/1854 изисква държавите членки да използват постъпленията от временната солидарна вноска с достатъчно навременно въздействие за изчерпателно изброени цели по избор, като на първо място (буква „а“) са посочени „мерки за финансова подкрепа на крайните клиенти на енергия, и по-специално на уязвимите домакинства за целево смекчаване на последиците от високите цени на енергията“.

Като отчитам, че Регламент (ЕС) 2022/1854 дава възможност държавите членки да изберат която и да било от изчерпателно посочените цели в чл. 17, § 1, апелирам подкрепата за крайните битови клиенти да бъде поставена в Проекта на Постановление като първи и неизменен приоритет. Основният аргумент за това е, че крайните битови клиенти на електроенергия, топлинна енергия, природен газ, автомобилни горива и твърди горива за отопление понасят рекордно високи цени на енергията в продължение на повече от една година.

Успоредно с това очаквам да бъде гарантирано, че правителството няма да допусне противопоставяне на компенсациите за домакинствата и тези за стопанските субекти.

IV. Апелирам подкрепата за смекчаване на последиците от високите цени на енергията – за крайните битови клиенти и по-специално за уязвимите домакинства,

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

да бъде уредена в Проекта за Постановление, както се допуска в чл. 10 и в чл. 17 от Регламента (ЕС) 2022/1854.

Във връзка с това предлагам три възможни подхода, а именно:

- Използване на част от финансовия ресурс, формиран от целевите вноски по Регламент (ЕС) 2022/1854, за изплащане на държавна подкрепа за всички домакинства във връзка с високия ръст на инфлацията, вследствие екстремните цени на енергийните ресурси;

- Фокусиране на подкрепата към енергийно бедните домакинства. Предвид напредъка в изработването на дефиниция за „енергийна бедност“ и на критерии за идентифициране на домакинствата в положение на енергийна бедност, смятам за подходящо те да бъдат въведени в нормативната уредба и да бъдат използвани за определяне на кръга на домакинствата, които ще имат право на подкрепа по Регламент (ЕС) 2022/1854.

- В случай че изпълнителната власт няма готовност в кратки срокове да предложи цялостно решение, има възможност с решение на Министерски съвет да бъде отпусната еднократна финансова подкрепа за отопление за настоящия зимен сезон 2022-2023 г. на вече определените уязвими групи, като например:

- 1) лица и семейства, подпомагани по Наредба РД-07-5 от 2008 г. „За условията и реда на отпускане на целева помощ за отопление“;

- 2) майки (осиновителки), които получават месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година по реда на чл. 8, Ал. 1 и 5 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД);

- 3) лица и семейства получили „Еднократна помощ за ученици, записани в първи клас по чл. 10а от ЗСПД“;

- 4) лица с над 90 на сто степен на увреждане и ниски лични доходи от пенсия, които получават месечна финансова подкрепа по реда на чл. 70 от Закона за хората с увреждания (ЗХУ);

- 5) лица и семейства, които получават месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане по реда на чл. 8д от ЗСПД както и по чл. 8е от ЗСПД;

- 6) лица и семейства, получили „Еднократни или месечни помощи, предназначени за превенция и реинтеграция, отглеждане на детето при близки и роднини и в приемни семейства по реда и условията на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП)“;

- 7) лица и семейства, инцидентно пострадали от бедствия и аварии при форсмажорни обстоятелства, подпомогнати с Еднократна помощ по реда на чл. 16 от ППЗСП, въз основа на установеното ниво на материално лишение.

Изявявам увереност, че предложените мерки ще бъдат внимателно анализирани, с цел подкрепа на битовите клиенти на енергия.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА,
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**